
Državni izpitni center

M 1 9 1 5 0 1 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 3. junij 2019

SPLOŠNA MATURA

Popravljená moderirana različica

UVODNA NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Zunanji ocenjevalec mora smiselno slediti navodilom za ocenjevanje, v katerih so zapisane moderirane rešitve za posamezen izpitni komplet.

Če kandidat poleg pravilne ugotovitve napiše še izključujočo, nepravilno trditev, se rešitev ovrednoti z 0 točkami.

Nejasne in nečitljive rešitve ter nejasni kandidatovi popravki se ovrednotijo z 0 točkami.

Če v navodilu piše, da naj se pravilna rešitev podčrta ali obkroži, se pri vrednotenju upošteva tudi druga vrsta njene oznake.

Slovenska zemljepisna imena in geografski pojmi morajo biti v celoti poimenovani pravilno.

Pri tujih poimenovanjih naselbinskih in nenaselbinskih zemljepisnih imenih se dopušča zamenjava ali izpustitev ene črke.

Pri vprašanjih višje ravni (pojasnite, analizirajte, ovrednotite) so v rešitvah navedeni le elementi. Za pravilno rešitev se upošteva, če kandidat uporabi vsaj en element v smiselni besedni zvezi.

IZPITNA POLA 1**Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope****Obča**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	♦ C	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	1	♦ B	
	1	♦ D	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	1	♦ povodje	Vrstni red zapisa ni pomemben.
	1	♦ razvodnica	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	1	ena od: ♦ dežni (rečni režim) ♦ pluvialni (rečni režim) ♦ enostavni (rečni režim)	
	1	♦ oceansko (podnebje)	
	1	♦ zahodna Francija	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	2	dve od: ♦ Zaradi regulacije vodnih tokov / gradnje nasipov se poveča vodni pretok. ♦ Zaradi izsuševanja mokrišč je manj naravnih zadrževalnikov vode. ♦ Zaradi gradnje prebivališč / infrastrukture na poplavnih območjih se poveča površinski odtok. ♦ Zaradi sekanja gozdov / prekomernega izkoriščanja zemlje / melioracij se poveča površinski odtok / reka naraste / je višji vodostaj. ♦ Zaradi segrevanja ozračja / učinka tople grede se talijo ledeniki / so pogostejši ekstremni vremenski pojavi / ujme / nalivi. ♦ Zaradi nevzdrževanja / zaraščanja rečnih strug reka naraste / se dvigne vodostaj.	Za dve popolni pojasnitvi 2 točki, za eno pojasnitev ali dva opisa 1 točka.

Svet 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	1	♦ DA	
	1	♦ NE	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	1	♦ 3	
	1	ena od: ♦ monsunsko podnebje / monsunsko ♦ savansko podnebje / savansko ♦ vlažno subtropsko podnebje / vlažno subtropsko	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	1	B, ena od: ♦ geografska širina ♦ oddaljenost od ekvatorja	
	1	C, ena od: ♦ relief ♦ razporeditev kopnega in morja / oddaljenost od morja / celinskost / kontinentalnost	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	2	ena od: ♦ Ker pade manj od 500 mm padavin / ni dovolj vode za rast kakovostne (bujne) trave, se je razvila (ekstenzivna) živinoreja / ovčereja. ♦ Zaradi polpuščavskega podnebja je na območju mogoče le (ekstenzivno) pašništvo. ♦ Zaradi nizke količine padavin / sušnega podnebja / tropskega (subtropskega) polsuhega podnebja se ni razvilo intenzivno kmetijstvo / poljedelstvo.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	1	morski tok, ena od: ♦ Kanarski (tok) ♦ Benguelski (tok) ♦ Gvinejski (tok)	
	1	Kanarski tok, ena od: ♦ Ker je tok hladen, je količina padavin majhna / je izhlapevanje manjše. ♦ Ker je tok hladen, povzroči nastanek puščave (Sahare) / je podnebje suho.	Za popolno pojasnitev 1 točka, za samo opis 0 točk.
		Benguelski tok, ena od: ♦ Ker je tok hladen, je količina padavin majhna / je izhlapevanje manjše. ♦ Ker je tok hladen, povzroči nastanek puščave (Namib) / je podnebje suho.	
1	Gvinejski tok, ena od: ♦ Ker je tok topel, je količina padavin večja / je izhlapevanje večje. ♦ Ker je tok topel, ima obala vlažno podnebje.		
Skupaj	2		

Svet 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11	1	♦ A	
	1	♦ E	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12	1	♦ hinduizem	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13	1	ena od: ♦ ni prašičereje ♦ večinoma ni vinogradništva ♦ grozdje posušijo v rozine ♦ ne proizvajajo vina	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14	2	ena od: ♦ Zaradi nižje stopnje izobrazbe opravljajo slabše plačana dela / so težje zaposljivi / imajo višjo brezposelnost / slabši socialni položaj / slabšo kakovost življenja. ♦ Zaradi višje rodnosti / višjega naravnega prirastka / velikih družin je večji delež brezposelnih / imajo nižji socialni status. ♦ Ker imajo slabši socialni položaj v družbi, se predajajo brezvoljnosti, alkoholizmu, zato imajo krajšo življenjsko dobo. ♦ Zaradi diskriminacije / zatiranja s strani Evropejcev / kolonialne preteklosti imajo slabši socialni položaj / so potisnjeni na rob družbe / živijo v rezervatih. ♦ Zaradi državne pomoči / vračanja ozemlja / pozitivne diskriminacije se njihov socialni položaj izboljšuje.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15	1	♦ B	
	1	♦ C	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
16	1	♦ Zahod	
	1	ena od: ♦ Zaradi hitrega gospodarskega razvoja (industrija visoke tehnologije) se priseljujejo prebivalci iz drugih delov ZDA (visoko izobraženi). ♦ Ker je veliko delovnih mest, se je priseljevalo veliko prebivalcev iz ZDA in od drugod. ♦ Zaradi bližine gospodarsko manj razvitih območij se priseljuje veliko prebivalcev iz Srednje / Latinske Amerike. ♦ Ker imajo priseljenci velik naravni prirastek, se prebivalstvo hitro povečuje. ♦ Ker zahod ZDA leži ob Tihem oceanu, je veliko doseljevanja iz Azije (Kitajske). ♦ Zaradi toplejšega / subtropskega / sredozemskega podnebja se na to območje doseljujejo starejši prebivalci / upokojenci.	Za popolno pojasnitev 1 točka, za samo opis 0 točk.
Skupaj	2		

Evropa 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17	1	♦ savansko rastlinstvo	
	1	ena od: ♦ Evropa ne sega v tropski pas ♦ Evropa leži v zmerno toplem pasu ♦ prehladno podnebje ♦ višja geografska širina ♦ savansko rastlinstvo je značilno za tropski pas	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18	1	♦ Švedska	
	1	♦ Islandija	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19	1	♦ listnati gozd	
	1	ena od: ♦ izsekavanje gozda ♦ krčenje gozda ♦ degradacija gozda / naravnega rastlinstva ♦ pretirana paša ♦ gozdni požari	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20	1	ena od: ♦ siva sprana (prst) ♦ podzol	
	1	♦ podnebje	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21	2	ena od: ♦ Iz odmrlega travniškega (stepskega) rastlinstva / visokotravne stepe nastane veliko humusa / debel humusni (humozni) horizont / debel A horizont. ♦ Zaradi veliko humusa je prst temne / črne barve. ♦ Zaradi odmrlega travniškega rastlinstva je prst črne (temnejše) barve / je rodovitna / primerna za kmetijstvo.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Evropa 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
22	1	ena od: ♦ modra banana ♦ evropski megalopolis	
	1	ena od: ♦ Lihtenštajn / Liechtenstein ♦ Švica	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
23	1	♦ Atlantskem oceanu	
	1	♦ privatizacija gospodarstva	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
24	1	Norveška: ♦ hidroenergija	
	1	Danska: ♦ energija vetra	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
25	1	♦ sekundarni (sektor)	
	1	ena od: ♦ jeklarska kriza ♦ premogovna kriza ♦ prestrukturiranje industrije ♦ propad industrije ♦ deindustrializacija ♦ upad industrijske proizvodnje ♦ zapiranje industrijskih obratov ♦ manjša potreba po industrijskih delavcih ♦ razvoj industrije visoke tehnologije ♦ robotizacija / avtomatizacija proizvodnje ♦ razvoj terciarnega sektorja / storitvenih dejavnosti ♦ cenejši uvoz železa / jekla ♦ prehod na okolju prijaznejšo industrijo	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
26	1	♦ Donecki bazen / Doneški bazen / Donbas(s)	
	1	ena od: ♦ Zaradi velike oddaljenosti od trga / od surovin je bilo treba zgraditi prometne povezave / so nastali visoki stroški / so bili zaslužki manjši / ni bilo zaslužka. ♦ Zaradi visokih stroškov so bili zaslužki manjši / ni bilo zaslužkov / so potrebovali pomoč države. ♦ Zaradi usmerjenosti v težko industrijo so bila območja onesnažena. ♦ Zaradi oddaljenosti / manjšega števila domačega prebivalstva je primanjkovalo delovne sile.	Za popolno pojasnitev 1 točka, za samo opis 0 točk.
Skupaj	2		

Skupno število točk IP 1: 50

IZPITNA POLA 2**Obča geografija – Geografija Slovenije****Obča**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	♦ intenzivno	
	1	♦ tržno	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	1	♦ B	
	1	♦ D	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	1	♦ Pampe	
	1	ena od: ♦ njive ♦ njive in vrtovi ♦ polja ♦ pašniki ♦ travniki	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	1	ena od: ♦ (kulturne, namakalne, kmetijske) terase ♦ gradnja teras ♦ terasiranje	
	1	ena od: ♦ potreba po hrani ♦ lažje obdelovanje zemlje / strmih pobočij ♦ pridobivanje ravnih površin ♦ zaščita pred erozijo tal ♦ zaščita pred površinskim odtekanjem vode ♦ zadrževanje vlage v tleh / na polju ♦ pridobivanje novih / več (obdelovalnih) površin	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	1	<p>najpomembnejši dosežek, ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Z uvajanjem novih visokorodnih vrst žita (pšenice, riža, koruze) / dviganjem odpornosti nekaterih kulturnih rastlin (zoper škodljivce, veter, sušo) / uvajanjem gensko spremenjenih rastlin / križanjem izbranih vrst riža / uporabo namakalnih sistemov / umetnih gnojil / fitofarmaceutskih sredstev so dosegli višji hektarski donos / večji pridelek / več letin. ♦ Zaradi višjega hektarskega donosa / večjega pridelka / več letin so zmanjšali lakoto. 	<p>Za dve pojasnitvi 2 točki, za eno pojasnitev ali dva opisa 1 točka.</p>
	1	<p>negativna posledica, ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Zaradi pomanjkanja sredstev za nakup mehanizacije / strojev / tehnologije / fitofarmaceutskih sredstev / umetnih gnojil / namakalnih naprav so mali kmetje opuščali kmetovanje / so se zadolževali / prodajali kmetije večjim kmetom. ♦ Izboljšanje kmetijskih površin so si lahko privoščili samo veliki kmetje, zato so se socialne razlike povečevale. ♦ Zaradi zadolževanja (za izboljšanje kmetijskih površin) so mali kmetje propadali / opuščali kmetovanje / prodajali svoje kmetije. ♦ Zaradi večje konkurence so manjše kmetije propadle. 	
Skupaj	2		

Slovenija 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	1	♦ krnica	
	1	♦ balvan	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	1	♦ kenozoik	
	1	ena od: ♦ pleistocen ♦ kvartar	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	1	♦ melišče	
	1	ena od: ♦ preperevanje / mehansko / mehanično / fizikalno preperevanje / razpadanje ♦ akumulacija / kopičenje materiala ♦ denudacija / površinsko odnašanje	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	1	♦ 1	
	1	♦ 3	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	2	ena od: ♦ Zaradi menjavanja karbonatnih kamnin / apnenca (dolomita) s paleozojskimi kamninami je površje razgibano. ♦ Območja iz mlajših / karbonatnih / bolj odpornih kamnin / apnenca (dolomita) so višja / imajo višje nadmorske višine. ♦ Območja iz starejših / paleozojskih kamnin (peščenjak, skrilavec, glinovec) so bolj uravnana / nižja. ♦ Ker so paleozojske kamnine manj odporne (proti vplivom zunanjih procesov), je relief na njih nižji / uravnan.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Slovenija 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11	1	♦ Letališče Portorož	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12	1	♦ DA	
	1	♦ DA	
	1	♦ NE	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13	1	♦ suburbanizacija	
	1	ena od: ♦ nižje cene zemljišč ♦ nižje najemnine ♦ bolj kakovostno bivalno okolje ♦ bolj kakovostno delovno okolje ♦ boljša prometna dostopnost	Upoštevamo tudi rešitve, ki opisujejo značilnosti mesta.
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14	2	ena od: ♦ Zaradi manjšega preseljevanja v mesta je stopnja urbanizacije ostala nižja. ♦ Zaradi večjega števila delovnih mest v manjših krajih je bilo preseljevanje v mesta manj intenzivno. ♦ V mestih izven industrijskega polmeseca se je stopnja urbanizacije povečala ...	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15	2	dve od: ♦ čiste / za kopanje primerne reke ♦ bogati vodni viri / viri pitne vode ♦ termalni / mineralni / termo-mineralni vreli ♦ čisto / toplo / za kopanje primerno morje in jezera ♦ podnebna raznolikost ♦ blago submediteransko podnebje ♦ blagodejno gorsko podnebje ♦ zdravilni učinki jamske klime / soli / blata / zelišč ♦ čist zrak ♦ nabiranje gozdnih sadežev (gob, kostanja, borovnic, zelišč ...) ...	Za dva opisa 2 točki, za enega 1 točka. Ne upoštevamo rešitev, ki opisujejo gozdnatost, biotsko raznovrstnost ali relief Slovenije.

Slovenija – pokrajine 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
16	1	A: ♦ Ilirska Bistrica	
	1	B: ♦ Rižana	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17	1	♦ 4	
	1	♦ 2	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18	2	Demografska značilnost	Sektor dejavnosti
		Zaledje Koprskega gričevja	♦ primarni
		Obalni pas Koprskega gričevja	ena od: ♦ naraščanje prebivalstva ♦ priseljevanje (iz bivših jugoslovanskih republik) ♦ visok delež mladega prebivalstva ♦ višji naravni prirastek ♦ nižja smrtnost ♦ višja rodnost ♦ pestra nacionalna sestava ♦ italijanska manjšina ♦ gostejša poselitev

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19	2	ena od: ♦ Zaradi načrtnega pogozdovanja (črni bor) se je delež gozda povečal. ♦ Ker so opuščali pašo, so se travniki / pašniki zaraščali / je prišlo do ogozdovanja. ♦ Zaradi deagrarizacije / staranja prebivalstva se je manjšal delež njiv / vrtov / so se njivske površine zaraščale / je prišlo do ozelenjevanja / se je večal delež gozda. ♦ Zaradi večjega povpraševanja po kraških vinih (teranu) / povečanega zanimanja za sajenje avtohtonih primorskih sort se je delež vinogradov povečal.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20	2	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Za povečano število turistov izdelujejo promocijsko gradivo / zemljevide / odpirajo informacijske točke / organizirajo vodenja po mestu / uvajajo izlete / degustacije (domaćih pridelkov, izdelkov). ♦ Ker želijo turistom olajšati dostop v mesto, izboljšajo prometno dostopnost / uvedejo turistične vlakce / izposojajo koles. ♦ Zaradi večjega povpraševanja se povečuje trgovsko-gostinska ponudba / turistične agencije ponujajo izlete po vsej Sloveniji ...	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Slovenija – pokrajine 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21	1	♦ Mura	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
22	1	♦ sedimentne (kamnine) / sedimenti / (mehanske) usedline	
	1	♦ rečni / fluvialni / normalni (relief)	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
23	1	♦ B	
	1	♦ E	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
24	1	♦ C	Upoštevamo tudi rešitve, ki opisujejo vzrok za manj izrazit toplotni obrat v hribovju.
	1	ena od: ♦ kotlinska lega / kotlina / obdan z gorovji ♦ dolinska lega / dolina (Soče) ♦ manjša prevetrenost ♦ nižja nadmorska višina ♦ lega v najnižjem bioklimatskem pasu (dna dolin, kotlin in kraških depresij) ♦ vpliv mediteranskega / submediteranskega podnebja	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
25	2	ena od: ♦ Na mokrotnih površinah (mokrišča, močvirja, barja, šotna barja, pohorska barja ipd.) se zadržuje padavinska voda zaradi neprepustne podlage. ♦ Zaradi neprepustnih kamnin (magnatske, metamorfne kamnine) voda ne odteka / zastaja v kotanjah / zastaja na površini. ♦ Na uravnanim površju (iz neprepustnih kamnin) zastaja padavinska voda / del padavin ne odteče ...	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.
	1	ena od: ♦ zadrževanje vode / reguliranje vodnega odtoka (zmanjšanje učinka suš, poplav) ♦ čiščenje / filtriranje vode / so ledvice pokrajine	
Skupaj	3		

Skupno število točk IP 2: 50